

„Dva týdny karantény jsou málo,“ varuje epidemiolog. Dobrou zprávu má pro těhotné

blesk.cz, 12. 3. 2020

Podcenili v Itálii šíření koronaviru a může se opakovat situace, jako když řádila ve světě Španělská chřipka? Okolo koronaviru se navíc objevila spousta nových informací. např. že bezpečná vzdálenost by měla být 4 metry místo metru a půl. Lidé se navíc ptají, zda jsou ohroženy těhotné ženy a zda je pravda, že virus zastaví teplé počasí. Epidemiolog Rastislav Maďar, vedoucí Ústavu epidemiologie a ochrany veřejného zdraví Ostravské univerzity odpověděl v rozsáhlém rozhovoru pro Blesk Zprávy na celou řadu otázek a zároveň vysvětlil, proč si myslí, že dvoutýdenní karanténa nestačí.

Překvapilo vás, jakým způsobem se nový typ koronaviru začal šířit?

Musíme si říci, že koronavirus má nějaké specifické vlastnosti, včetně té vysoké infekčnosti, kterou jsme asi úplně neočekávali. Zvláště šokující je to, co se stalo v těch hlavních ohniscích nákazy, např. v Itálii, o které víme, že je to vyspělá země s kvalitním zdravotnickým systémem. O přesných příčinách, proč se to stalo, se budeme asi bavit ještě dlouhou dobu a je to pro nás trochu zvednutý prst. Dokud to bylo v Číně, tak jsme si říkali, že to není tak špatné, ale Itálie nám ukázala, že zhoršení situace může přijít a že musíme dbát na všechna doporučení..

Myslíte, že šíření koronaviru v Itálii podcenili?

Já myslím, že to byla souhra náhod. Je to zatím jen hypotéza, ale virus tam koloval, aniž by o tom věděli, mezi méně rizikovou částí populace a zjistili to až ve chvíli, kdy ten problém byl poměrně rozsáhlý. Sice pak začali postupovat rychle, izolovali obce, ale stejně to nestačilo. Pravděpodobně ti první nakažení se zřejmě spojili se sezonou respiračních nákaz a nebyli včas diagnostikováni a současně se nikdo pečlivě nechránil, ani zdravotníci a ti to mohli roznášet dál. Ta nepostíženější část Itálie má navíc jeden z nejvyšších věkových průměrů na celém světě, takže virus našel „terén“, který mu vyhovuje – tedy imunitní systém, který mu neklade velký odpor.

Je důležité, aby se z toho nedělala hysterie – je to hlavně nemoc rizikových skupin a na nás je, abychom je chránili, tedy musíme chránit lidi s křehkým zdravím a oslabenou imunitou a vyšším věkem.

Koronavirus ONLINE: Zákaz vycházení bez roušek v Česku, 522 nakažených a omezení nákupů

Video Drsné záběry utrpení při koronaviru: Takhle vypadají těžké případy, pacienti hledají úlevu na břicho - Reuters, LA7 PIAZZAPULITA

Svět stojí skutečně na prahu pandemie, jak naznačovala Světová zdravotnická organizace (WHO)? (rozhovor byl pořizen ještě před prohlášením WHO, že se jedná o pandemii - pozn. red.)

Definice pandemie je subjektivní a ve své podstatě to, co se děje teď, mnoho kritérií pro pandemii splňuje. Vyhlášení pandemie je čistě formální záležitost, a kdyby se možná WHO nebálo toho, že to způsobí ještě větší paniku, tak už by to za pandemii mohla označit už před několika týdny. Pandemie je v podstatě rozsáhlá epidemie, která nerespektuje hranice státu a kontinentu a my vidíme, že nový koronavirus toto splňuje. Jestli to označí jako pandemii teď nebo později, je čistě akademická formalita.

Může se opakovat něco podobného, jako byla španělská chřipka?

Tento virus má jiné epidemiologické charakteristiky než španělská chřipka, ta zabíjela velmi často mladé lidi a lidi ve středním věku, dokonce více než starší populaci. Virus byl natolik agresivní, že vyvolal prudkou reakci imunitního systému a ta zabíjela.. Navíc v té době nebyly diagnostické testy, populace byla podvyživená, vystresovaná po válce, byla neustále v pohybu a virus se roznášel.

Expert: Odpovědnost za zdraví je na každém z nás

Česká vláda zavedla opatření – zákaz akcí nad 100 lidí – má to smysl?

Smysl to má. Šíření viru je otázkou určitých náhodných faktorů, tedy jestli se někdo vyskytne v prostoru, kde by se mohlo vyskytnout další šíření nákazy. Stejně tak opatření, nechci říct náhodná, některá systémová, se spojí proti šíření viru. Ale velmi důležité kromě těchto opatření, která zavádí stát, je si uvědomit, že odpovědnost za zdraví je na straně každého jedince a jsou opatření, která by měl člověk dodržovat sám vůči svému okolí.

Maláčová chce příspěvky na mzdy a úlevu pro rodiče. A slíbila roušky do sociálních služeb

Neměla by se zavřít hranice či zakázat akce pod sto lidí?

Zavírání hranic je už vyhlášení krizového stavu a tato situace ještě nenastala, a pokud jde o omezení setkávání lidí pod sto lidí, to zatím není nezbytně nutné. Některé země zakázali akce nad 500 lidí, my máme jedno z nejpřísnějších opatření, ale situace se vyvíjí. Pokud by se ukázalo, že se virus přenáší na akcích pod sto lidí, nebo jsou tu případy, které nemáme pod kontrolou, tak se mohou omezit i další akce.

My nemůžeme chránit každého člověka před nákazou, ono se to ani nedá, pokud už tu je a je v dalších zemích, tak by se k nám stejně dostala, nemůžeme se od ní odříznout ani na dlouhé měsíce.

Video Zákaz akcí od 100 lidí výš a zavřené školy v Česku. Babiš a Vojtěch řekli novinky - abl

Dvoutýdenní karanténa nestačí?

Vy jste řekl, že dvoutýdenní karanténa nestačí. Z čeho vyvozujete?

Dvoutýdenní karanténa nestačí, pokud se netestuje pacient. Pokud by se objevily informace, že může být delší inkubační doba, to byly jen ojedinělé případy, takže já považuji za správné se domnívat že maximální inkubační doba bude kolem dvou týdnů, u těch dalších se špatně posoudila situace, nebo se špatně vyhodnotil test.

Pokud je maximální doba dva týdny, tak si musíme uvědomit, kdo do té karantény jde – do karantény jde někdo, kdo byl v kontaktu s nakaženým, ale i zdravý, nebo byl v rizikové oblasti a nemá potvrzenou nemoc. Karanténa by měla trvat maximální inkubační dobu, tzn. dva týdny, ale s tím, že před jejím ukončením by se měl pacient otestovat, protože po ukončení inkubační doby může přejít do bezpříznakové fáze nemoci a může být stále infekční.

Myslím si, že by se karanténa měla protáhnout o jeden týden, pokud by ten zdravý člověk onemocněl bez příznaků. Pokud to testovat nebudeme a nemáme ani na to ani kapacity, tak by měli lidé raději zůstat doma tři týdny.

Mluvíte o tom, že někdo může mít bezpříznakový průběh, znamená to, že někdo může být „pouhý“ přenašeč?

Velká část lidí, kteří jsou nakaženi, jdou odhaleni tak, že jsou to kontakty nemocných, kteří příznaky měli. Aktivním vyhledáváním se zjistí, že oni mají koronavirus také, ale nemají

příznaky a nevěděli, že jsou nakaženi. Takový případ byl i na Slovensku, kdy syn nakazil otce a syn neměl příznaky.

Jak je to se vzdáleností a pomůže jarní počasí?

Hovoří se o tom, že by se měla přehodnotit vzdálenost mezi lidmi, aby se zabránilo přenosu. Nově se hovoří o 4,5 metrech...

To se přesně neví, to by bylo příliš brzy předjímat, ale bychom to uvedli na pravou míru: To, že se vir může přenášet na delší vzdálenost, je zatím slabá hypotéza. Je to na retrospektivních kazuistikách, kdy se zkoumal pohyb nakaženého v autobuse podle kamerových záznamů. Ale na základě toho malého souboru dat nemůže nic zásadního vyhlášovat, to se musí ověřit. Samozřejmě je lepší brát to v úvahu, ale nejmenší klíčová vzdálenost jsou pořád dva metry.

Italský novinář varuje Čechy: Nepodceňujte to a zůstaňte doma! Co vyčetl vlastní vládě?

Koronavirus prý přežívá teplotu 37 stupňů na různých površích až tři dny...

To je podobné jako s tou vzdáleností. Abychom to mohli říkat paušálně, tohle je třeba ověřit.

Spousta expertů říká, že proti šíření pomůže větší teplo a slunce.

To se usuzuje dle SARSu, který byl zastaven v létě. Ale u tohoto viru si to nemyslím, protože se to přenáší bezkontaktně, tam jsou vlivy prostředí nevýznamné. Např. MERS se šíří v Saudské Arábii, kde jsou teploty téměř pořád vysoké.

Je pravda, že vyšší UV záření by mohlo pomoci, ale nepředpokládám, že by to zastavilo epidemii, dokud se to bude přenášet z člověka na člověka na krátkou vzdálenost a vzdušnou cestou.

Video Ministr a odbornice o zavřených školách kvůli koronaviru. Co mají dělat rodiče? - Markéta Volfová, Jaroslav Šimáček, Lukáš Červený

Na fotografiích ze zahraničí často vidíme lidi v rouškách, žádné doporučené respirátory. Mají roušky tedy smysl?

Roušky, jak se obecně ví, tak chrání okolí před daným člověkem, který roušku nosí. Je lepší nějaká ochrana dýchacích cest než vůbec žádná, jakákoliv varianta je dobrá, klidně můžete mít i dvakrát omotanou šálu přes pus, když nemáte nic jiného. Nemá to sice ani zdaleka antivirový účinek, ale aspoň nějaká mechanická bariéra je a nedostanete tak vysokou dávku viru. Pokud to ale jde přes oční sliznici, můžete mít sebelepší respirátor a stejně to nepomůže.

Měl by vláda nařídit nošení roušek povinně?

Zatím nevidím důvod, měli by se chránit lidé, kteří pečují o pacienty a teď nemyslím jen v nemocnicích, ale např. v ústavech sociální péče. Ti už by měli roušky mít, otázka je, zda ji seženu.

Jak dlouho trvá léčba?

Jsou ohroženy těhotné ženy?

V principu se bojíme o těhotné ženy, tady se ale zdá, že ale nejsou významná riziková skupina, jak byly defiovány např. u pandemie chřipky. Důvod se neví, nicméně pokud jde o plod, zatím byl zaznamenán jen jeden jediný případ přenosu z matky na dítě.

Pokud člověk dostane koronavirus, jak dlouho se bude léčit?

To je individuální, je to většinou léčba na delší dobu, aby byla jistota, že ten pacient nebude mít těžkou formu nákazy, se kterou by byl předčasně propuštěn domů – což se stalo v Číně. Závisí to

na tom, jak starý je ten člověk a jaký má imunitní systém a může to trvat několik týdnů, u mírné formy je to jeden týden či dva.

Může se virus vrátit?

Všichni doufáme, že ne. Vypadá to tak, že imunita prodělaná po nemoci je solidní – to je pro nás klíčové, aby virus nezmutoval, jako jiné typy, na které by protilátky nefungovaly.

Nakažený taxikář leží na JIPce: 96 pasažérů je zavřeno v karanténě, 10 jich má pozitivní nález

Epidemiolog: Šíření se nemusí zastavit nikdy

V Číně klesá počet nakažených, je to dobrá zpráva?

Ano, pravděpodobně bude trend sestupný, ale uvidíme, zda je to udržitelné, nyní končí karantény, lidé se budou vracet do práce a škol, uvidíme, co to způsobí.

Je tento virus horší než SARS?

Průběh jako takový je u populace vcelku méně rizikový než SARS. Pokud člověk dostal SARS, tak tam bylo jedno, jak jste starý nebo jako uměl imunitu – i tak vám mohl tento virus ublížit. Nový koronavirus takový není, ten ohrožuje starší nebo chronicky nemocné a SARS by ublížil člověku bez ohledu na jeho stav. V tomto případě je koronavirus lepší – máte lepší prognózu, ale ty mírné případy a přenos zhoršuje kontrolu epidemie, protože bezpříznakoví pacienti nám mohou unikat dlouho.

Myslíte, že strach a panika může podlamovat organismus?

Pokud má někdo úzkostlivý typ osobnosti, tak je lepší, když se moc nestresuje a vyhledává okrajově informace, protože stres oslabuje imunitní systém. Na druhou stranu, pocit, že to je vážné, tak vede k tomu, že lidé si myjí ruce, dezinfikují a pomohlo to zmírnit chřipkovou epidemii u nás. Byla mírnější a ubylo i mrtvých.

Zastaví se koronavirus někdy?

Teoreticky se to zastavit nemusí – může se to zařadit mezi infekce se sezonním výskytem.

Video Koronavirus a čeští zaměstnanci: Karanténa připravuje rodiny o peníze, ale mohlo být i hůř, upozorňuje Středula - Jaroslav Šimáček, Lukáš Červený

Autor: Reuters, Lukáš Červený, abl, Andrea Ulagová, Markéta Volfová

Zdroj: <https://www.blesk.cz/clanek/zpravy-koronavirus/637289/dva-tydny-karanteny-jsou-malovaruje-epidemiolog-dobrou-zpravu-ma-pro-tehotne.html>